

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1

Management according to the principles of good governance by executives

Under the Rayong Primary Educational Service Area Office 1

พิมลภัทร์ ปริเพ็ง¹ จิตาภรณ์ เพ็งหนู²

Received : April 22, 2025

Revised : May 3, 2025

Accepted : June 22, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยองเขต 1 และ 2) แนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยองเขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำนวน 196 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามความคิดเห็นและแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและ การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยองเขต 1 โดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารงานตามหลักความโปร่งใส รองลงมา คือ ด้านการบริหารงานตามหลักความคุ้มค่า และต่ำสุด คือ ด้านการบริหารงานตามหลักนิติธรรม

2) แนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยองเขต 1 มีแนวทาง ดังต่อไปนี้ 1) ผู้บริหารมีการบริหารงานวิชาการที่ชัดเจนและเป็นไปตามหลักสูตรท้องถิ่น 2) ผู้บริหารมีการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี และมีการส่งเสริมครูและนักเรียนให้ได้รับการพัฒนา 3) ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและนักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบด้านต่างๆ 4) ผู้บริหารจัดทำนโยบายและแผนพัฒนาโรงเรียน 5) ผู้บริหารบริหารงานได้ตามเป้าหมาย 6) ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด

คำสำคัญ : การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล

¹ นักศึกษาปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์

² อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์

Abstract

The objectives of this research are to study 1) management according to the principles of good governance by executives; Under the Rayong Primary Educational Service Area Office 1 2) Guidelines for developing administration according to the principles of good governance by administrators. Under the Rayong Primary Educational Service Area Office 1, the sample group used for the study Teacher under Rayong Primary Educational Service Area Office 1 There were 196 people. The instrument used to collect data was Opinion questionnaire and structured interview Statistics used in data analysis include frequency, mean, standard deviation and Content analysis.

The research results found that

1) Management according to the principles of good governance by executives Under the jurisdiction of the Rayong Primary Educational Service Area Office 1, the overall average was at a high level. When considering each aspect, it was found that the highest average was for administration according to the principle of transparency, followed by administration according to the principle of value for money, and the lowest was for administration according to the rule of law. 2) Guidelines for developing management according to the principles of good governance of executives Under the Office of Rayong Primary Educational Service Area 1, the guidelines are as follows: 1) Administrators have clear academic management and are in accordance with the core content curriculum. 2) Administrators have behaved as a good example. and teachers and students are encouraged to develop. 3) Administrators provide opportunities for parents and students to participate in various aspects of inspection. 4) Administrators create policies and school development plans. 5) Administrators manage according to goals. 6) Administrators give importance to Maximum use of resources.

Keyword : Operating according to the principles of good governance

บทนำ

ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงของโลกส่งผลกระทบต่อทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการเมืองของทุกประเทศ โดยเฉพาะความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและการสื่อสารที่ทำให้โลกทั้งโลกเชื่อมโยงและสื่อสารถึงกันได้อย่างรวดเร็วเป็นโลกไร้พรมแดน ดังนั้นการจัดการศึกษาในยุคปัจจุบันต้องเป็นการเปลี่ยนแปลงทักษะจากกระบวนทัศน์แบบดั้งเดิมไปสู่ กระบวนการทัศน์แบบใหม่ มีความยืดหยุ่น สร้างสรรค์ ทำลาย และซับซ้อนเป็นการศึกษาที่จำทำให้โลกเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เพื่อนำไปสู่การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีความรู้ความสามารถ เช่น การวิเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์และสร้างนวัตกรรมสื่อสาร และการทำงานร่วมกับผู้อื่น การศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศและมีบทบาทโดยตรงต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพเหมาะสมและมีคุณสมบัติสอดคล้องกับความต้องการในการใช้กำลังคนของประเทศ การศึกษาจึงเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญต่อการเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2557: 1) ซึ่งนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ในส่วนที่เกี่ยวกับการศึกษา ในมาตรา 80 (3) ของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 การจัดการศึกษาของประเทศนับเป็นรากฐานที่สำคัญยิ่งในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและแก้ไขปัญหาสังคม เนื่องจากการศึกษาเป็นเครื่องมือหรือกระบวนการสำคัญในการพัฒนาบุคคลในทุกๆ ด้าน ตั้งแต่การวางรากฐานพัฒนาการของชีวิต การพัฒนาศักยภาพและความสามารถที่จะดำรงชีพ และประกอบอาชีพได้อย่างเป็นสุข สามารถร่วมเป็นพลังสร้างสรรค์ในการพัฒนาประเทศได้

ดังนั้นการศึกษาที่มีประสิทธิภาพจะส่งผลต่อการพัฒนาบุคคลในสังคมเป็นอย่างยิ่ง การศึกษาเป็นเครื่องมือพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ดังจะเห็นได้จากข้อกำหนดรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2561 ที่ให้ประชาชนมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือคนที่ทุพพลภาพ หรือผู้อยู่ในสภาพยากลำบากไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ต้องได้รับสิทธิต่างๆ และการสนับสนุนจากรัฐเพื่อให้ได้รับการศึกษาโดยทัดเทียมกับบุคคลอื่น ประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งกำหนดไว้ในหมวด 5 มาตรา 39 ว่า “ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไปไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545 :17) ทั้งนี้เพื่อให้สถานศึกษามีความคล่องตัว เป็นอิสระและสามารถบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษาได้สะดวก รวดเร็วมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ประกอบกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564 ได้กำหนดและส่งเสริมการป้องกันการทุจริต การประพฤติมิชอบและธรรมาภิบาลในสังคมไทยให้เป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการการให้บริหารของท้องถิ่น ยังขาดประสิทธิภาพและความโปร่งใส กระบวนการที่เปิดให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจการใช้งบประมาณยังไม่เพียงพอ ระบบและกระบวนการยุติธรรมไม่สามารถอำนวยความสะดวกได้อย่างเสมอภาคและเป็นธรรม รวมทั้งการขาดธรรมาภิบาลในสังคมไทยทำให้การทุจริตประพฤติมิชอบยังเป็นปัญหาสำคัญของประเทศ(สำนักคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559: 129) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 มีหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษามีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อให้เกิดความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบการดำเนินงานได้ทุกขั้นตอน ซึ่งปัจจุบันพบว่ายังพบปัญหาที่เกิดจากการบริหารที่ผิดพลาดซึ่งไม่ก่อประโยชน์ต่อสถานศึกษา ส่งผลต่อการปฏิบัติราชการทำให้การดำเนินงานไม่บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ประกอบกับยังพบข้อร้องเรียนเกี่ยวกับการบริหารงานของสถานศึกษาในเรื่องคุณธรรม ความรับผิดชอบ ขาดการมีส่วนร่วมและการบริหารงานที่ไม่โปร่งใส ซึ่งปัญหาต่างๆ เหล่านี้อาจส่งผลเสียต่อการบริหารสถานศึกษา และส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์และความไว้วางใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษา รวมถึงส่งผลทำให้คุณภาพการศึกษาไม่เป็นไปตามเป้าหมายการประกันคุณภาพการศึกษาที่ตั้งไว้

ด้วยเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษานำข้อมูลจากผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการบริหารงานในสถานศึกษา รวมทั้งนำไปใช้ในการกำหนดนโยบายระดับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายและเกิดประสิทธิผลสูงสุด จากหลักธรรมาภิบาลที่ได้กล่าวมานั้นการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงการบริหารและการจัดการในอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดให้เป็นนิติบุคคล การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการนับเป็นสิ่งที่ผู้บริหารโรงเรียนทุกคนควรจะนำมาใช้ เพื่อให้การบริหารงานของโรงเรียนประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพเป็นไปตามนโยบายของรัฐและพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 จะเห็นได้ว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล มีบทบาทสำคัญต่อการจัดการศึกษาของสถาบันการศึกษา ซึ่งผู้ศึกษาค้นคว้าในฐานะที่เป็นครูผู้สอนในโรงเรียนบ้านปลวกแดง จึงสนใจที่จะศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูประถมศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 สำหรับใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศและแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน เพื่อให้การบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งจะทำให้เกิดการบริหารจัดการที่ดี มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตลอดจนเกิดผลสัมฤทธิ์ในการจัดการการศึกษาโดยรวม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

สมมติฐานของการวิจัย

1. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 อยู่ในระดับมาก
2. แนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 มีพหุแนวทาง

วิธีการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ทำการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 รวมทั้งสิ้น 387 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดการศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 มีองค์ประกอบ 6 ด้าน คือ

- 1) การบริหารงานตามหลักนิติธรรม
- 2) การบริหารงานตามหลักคุณธรรม
- 3) การบริหารงานตามหลักความโปร่งใส
- 4) การบริหารงานตามหลักการมีส่วนร่วม
- 5) การบริหารงานตามหลักความรับผิดชอบ
- 6) การบริหารงานตามหลักความคุ้มค่า

3. ขอบเขตด้านตัวแปร ประกอบด้วยตัวแปรพื้นฐานและตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรพื้นฐาน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน

3.2 ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ 1) การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารศึกษา 6 ด้าน ดังนี้ 1.1) การบริหารงานตามหลักนิติธรรม 1.2) การบริหารงานตามหลักคุณธรรม 1.3) การบริหารงานตามหลักความโปร่งใส 1.4) การบริหารงานตามหลักการมีส่วนร่วม 1.5) การบริหารงานตามหลักความรับผิดชอบต่อ 1.6) การบริหารงานตามหลักความคุ้มค่า

4. ขอบเขตด้านเวลา การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2566

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

นิยามศัพท์เฉพาะในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง นิยามศัพท์ที่ใช้เฉพาะการวิจัยเรื่องการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 เท่านั้น

1) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล หมายถึง การบริหารงานในโรงเรียนที่เน้นรูปแบบการบริหาร 6 ประการ ดังต่อไปนี้ 1) การบริหารงานตามหลักนิติธรรม 2) การบริหารงานตามหลักคุณธรรม 3) การบริหารงานตามหลักความโปร่งใส 4) การบริหารงานตามหลักการมีส่วนร่วม 5) การบริหารงานตามหลักความรับผิดชอบต่อ 6) การบริหารงานตามหลักความคุ้มค่า

2) ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1

3) ครู หมายถึง ครู คือ ผู้ที่มีความสามารถให้คำแนะนำ เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการเรียน สำหรับนักเรียน หรือ นักศึกษาในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1

6. กรอบแนวคิดของการวิจัย

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและรูปแบบขององค์กรที่ศึกษา โดยศึกษาการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ตามความคิดเห็น ของครูและบุคลากรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระบุรี เขต 1 โดยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542 เล่มที่ 116 ตอนที่ 63 ง หน้า 26 ได้ระบุเกี่ยวกับกรอบแนวคิดของหลักธรรมาภิบาลซึ่งมีองค์ประกอบ 6 ด้าน คือ

1) หลักนิติธรรม ได้แก่ การตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่าง ๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ ยอมรับของสังคม ไม่เลือกปฏิบัติและสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมายและกฎ ข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมาย มิใช่ตาม อำนาจใจ หรือตาม อำนาจของตัวบุคคล 2) หลักความโปร่งใส ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกัน โดยมีการให้และการรับข้อมูลที่ สะดวกเป็นจริง ทันท่วงทีตรงไปตรงมา มีที่มาที่ไปที่ชัดเจนและเท่าเทียม มีกระบวนการ ตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้ 3) หลักการมีส่วนร่วม ได้แก่การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และร่วมคิด ร่วมเสนอ ความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศในด้านต่าง ๆ เช่น การแจ้งความเห็น การไต่สวนสาธารณะ การประชาสัมพันธ์การแสดงประชามตินอกจากนี้ยังรวมไปถึงการร่วมตรวจสอบ และร่วมรับผิดชอบต่อผลของการกระทำนั้น 4) หลักความรับผิดชอบต่อสังคมได้ ความรับผิดชอบต่อที่ตรวจสอบได้เป็นการสร้างกลไก ให้มีผู้รับผิดชอบ ตระหนักในหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหา สาธารณะของบ้านเมือง และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความ คิดเห็นที่

แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน 5) หลักความคุ้มค่า ได้แก่ การบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่า เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม 6) หลักคุณธรรม ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม สำนึกในหน้าที่ของตนเอง มีความ ซื่อสัตย์สุจริต จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย และเคารพในสิทธิของผู้อื่น

ตัวแปรที่ศึกษา

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 ประกอบด้วย 6 ด้าน ดังนี้

- 1) การบริหารงานตามหลักนิติธรรม
- 2) การบริหารงานตามหลักคุณธรรม
- 3) การบริหารงานตามหลักความโปร่งใส
- 4) การบริหารงานตามหลักการมีส่วนร่วม
- 5) การบริหารงานตามหลักความรับผิดชอบ
- 6) การบริหารงานตามหลักความคุ้มค่า

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

7. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปร ประกอบด้วยตัวแปรพื้นฐานและตัวแปรที่ศึกษา

- 1) ตัวแปรพื้นฐาน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน
- 2) ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารศึกษา 6 ด้าน ดังนี้ 2.1) การบริหารงานตามหลักนิติธรรม 2.2) การบริหารงานตามหลักคุณธรรม 2.3) การบริหารงานตามหลักความโปร่งใส 2.4) การบริหารงานตามหลักการมีส่วนร่วม 2.5) การบริหารงานตามหลักความรับผิดชอบ 2.6) การบริหารงานตามหลักความคุ้มค่ามีรายละเอียด ดังนี้

2.1) การบริหารงานตามหลักนิติธรรม หมายถึง การบริหารงานในโรงเรียนโดยผู้บริหารมีการจัดระบบการบริหารงานวิชาการให้สอดคล้องกับหลักสูตรสาระแกนกลาง โดยมีการวัดผลและประเมินผลของโรงเรียนตามระเบียบที่กำหนด เพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยกำหนดวิสัยทัศน์ของโรงเรียนอย่างชัดเจนและมีการบริหารงบประมาณที่ชัดเจนและเป็นไปตามระเบียบราชการ

2.2) การบริหารงานตามหลักคุณธรรม หมายถึง การบริหารงานในโรงเรียนโดยผู้บริหารมีการส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการพัฒนาวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างหลากหลายและเท่าเทียมกันและมีการจัดโครงการที่ส่งเสริมการเรียนรู้คุณธรรม จริยธรรม ให้กับบุคลากรและส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนางานวิชาการในการจัดการศึกษาของบุคลากรอย่างเท่าเทียมกัน มีการควบคุมและจัดสรรทุนการศึกษาให้แก่ผู้เรียนอย่างเหมาะสม จัดสรรงบประมาณที่เป็นสัดส่วนอย่างทั่วถึง เป็นธรรม เหมาะสมกับโครงการหรือกิจกรรม

2.3) การบริหารงานตามหลักความโปร่งใส หมายถึง การบริหารงานในโรงเรียนโดยผู้บริหารมีการเปิดเผยข้อมูลให้แก่บุคลากรในโรงเรียนและผู้ปกครองให้ทราบตามความเป็นจริง มีการปรับปรุงข้อมูลสารสนเทศด้านวิชาการให้มีความถูกต้องเป็นปัจจุบัน ตรงกับความเป็นจริงพร้อมเปิดเผยได้ โดยใช้งบประมาณเป็นไปตามขั้นตอนการวางแผนงานและหลักเกณฑ์ที่กำหนด มีการรายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณต่อคณะกรรมการ

โรงเรียนและคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง โดยมีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบงานที่สำคัญให้บุคลากรหลายคน เพื่อลดความเสี่ยงจากการผิดพลาดหรือทุจริต

2.4) การบริหารงานตามหลักความมีส่วนร่วม หมายถึง การบริหารงานในโรงเรียนโดยผู้บริหารมีการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการจัดหาหลักสูตรของโรงเรียนและเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและประเมินผลการใช้หลักสูตร โดยให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมเป็นกรรมการจัดทำนโยบายและแผนพัฒนาโรงเรียน เพื่อการสนับสนุนให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการออกแบบและจัดกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนและมีการแต่งตั้งบุคลากรให้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการงบประมาณให้ถูกต้องเป็นไปตามระเบียบทางราชการ

2.5) การบริหารงานตามหลักความรับผิดชอบ หมายถึง การบริหารงานในโรงเรียนโดยผู้บริหารมีการส่งเสริมให้บุคลากรรับผิดชอบต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและปฏิบัติจริง เพื่อการพัฒนาระบบการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนของโรงเรียน โดยการกำหนดหน้าที่รับผิดชอบของบุคลากรให้ตรงตามความสามารถและมีความชัดเจน และกำหนดปฏิทินการปฏิบัติงานของโรงเรียนเพื่อให้บุคลากรปฏิบัติอย่างเป็นระบบ โดยการตรวจสอบติดตามและประเมินผลประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณและควบคุมดูแลการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่มอบหมายให้บุคลากรที่รับผิดชอบงานด้านต่าง 2.6) การบริหารงานตามหลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารงานในโรงเรียนโดยผู้บริหารมีการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศให้ถูกต้องครบถ้วนเป็นปัจจุบัน สะดวกต่อการใช้งานและตรงตามความต้องการ เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรจัดสาระการเรียนรู้ให้มีการบูรณาการทั้งในกลุ่มสาระและระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยการวางแผนในการจัดหางบประมาณและใช้งบประมาณให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ในการใช้ทรัพยากร คือ คน วัสดุ อุปกรณ์อย่างประหยัดและคุ้มค่า

8. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 มี 2 ประเภท ประกอบด้วย

1) แบบสอบถามความคิดเห็น เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ที่ได้ศึกษามาแล้ว แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ตามลักษณะของคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการงาน (Check List) โดยถามเกี่ยวกับ เพศ วุฒิสถาบันการศึกษา และประสบการณ์การทำงานในโรงเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

2) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เป็นแบบสัมภาษณ์โดยมีประเด็นคำถามสำคัญเกี่ยวกับ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้รับการสัมภาษณ์เกี่ยวกับตำแหน่งหน้าที่ ขนาดสถานศึกษา สถานที่ทำงาน วันที่ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 คำถามหลักที่เกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนบ้านปลวกแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ประกอบด้วย 6 ด้าน ดังนี้ 1) การบริหารงานตามหลักนิติธรรม 2) การบริหารงานตามหลักคุณธรรม 3) การบริหารงานตามหลักความโปร่งใส 4) การบริหารงานตามหลักการมีส่วนร่วม 5) การบริหารงานตามหลักความรับผิดชอบ 6) การบริหารงานตามหลักความคุ้มค่า

9. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถามโดยแบ่งเป็นขั้นตอนดังนี้

1) ศึกษาหลักการ แนวคิดทฤษฎี วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำผลการศึกษามาสร้างเป็นเครื่องมือตามกรอบแนวคิดของการวิจัย เครื่องมือมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามหลักการของลิเคิร์ต (Likert's Rating Scale) ดังนี้

5 หมายถึง มีระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร มากที่สุด

4 หมายถึง มีระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร มาก

3 หมายถึง มีระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ปานกลาง

2 หมายถึง มีระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร น้อย

1 หมายถึง มีระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร น้อยที่สุด

2) สร้างแบบสอบถามตามขอบเขตของเนื้อหาแล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (content validity) และนำมาหาค่าความสอดคล้องโดยใช้เทคนิค IOC (Index of Item Objective Congruence) ได้ค่าความตรงของเนื้อหา ซึ่งข้อคำถามทุกข้อจะมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00

3) นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับบุคลากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

4) นำแบบสอบถามที่ได้คืนมาคำนวณหาความเชื่อมั่น (reliability) ตามวิธีของครอนบาค (Lee J.Cronbach, 1978, p. 161) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α – coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .977

10. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้บรรลุวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง กำหนดให้ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 เป็นหน่วยในการวิเคราะห์ โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1) ผู้วิจัยขอหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ ขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านปลวกแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2) ผู้วิจัยนำส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามผ่าน Google Form ไปยังแต่ละโรงเรียนและส่งด้วยตนเอง

11. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลการตอบแบบสอบถามมาจัดระบบข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและการนำเสนอในรูปของตารางและความเรียง โดยใช้สถิติในการวิจัย ดังนี้

1) การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2) การวิเคราะห์คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษา วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) โดยพิจารณาค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของผู้ให้ข้อมูลแล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ (John W. Best.1970, p. 190) ดังนี้

4.50 - 5.00 แสดงว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร อยู่ในระดับมากที่สุด

3.50 - 4.49 แสดงว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร อยู่ในระดับมาก

2.50 - 3.49 แสดงว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร อยู่ในระดับปานกลาง

1.50 - 2.49 แสดงว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร อยู่ในระดับน้อย

1.00 - 1.49 แสดงว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3) การวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนบ้านปลวกแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยองเขต 1 โดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

12.สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

นำผลสัมภาษณ์การหาแนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนบ้านปลวกแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยองเขต 1 มาวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อสรุปแนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนบ้านปลวกแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยองเขต 1

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตารางที่ 1 วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยองเขต 1 โดยรวม

n = 196

ด้านที่	การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ลำดับที่	ความหมาย
1	การบริหารงานตามหลักนิติธรรม	4.25	0.68	6	มาก
2	การบริหารงานตามหลักคุณธรรม	4.28	0.67	4	มาก
3	การบริหารงานตามหลักความโปร่งใส	4.34	0.62	1	มาก
4	การบริหารงานตามหลักการมีส่วนร่วม	4.26	0.72	5	มาก
5	การบริหารงานตามหลักความรับผิดชอบ	4.29	0.65	3	มาก
6	การบริหารงานตามหลักความคุ้มค่า	4.33	0.61	2	มาก
รวม		4.29	0.65	-	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยองเขต 1 ค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.65) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารงานตามหลักความโปร่งใส ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.62) รองลงมา คือ ด้านการบริหารงานตามหลักความคุ้มค่า ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.61) และต่ำสุดคือ ด้านการบริหารงานตามหลักนิติธรรม ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.68)

ตารางที่ 2 ตารางสรุปประเด็นสัมภาษณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่เขต 1

ข้อ	ประเด็นสัมภาษณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่เขต 1	ค่าคะแนน
1	ผู้บริหารมีการบริหารงานวิชาการที่ชัดเจนและเป็นไปตามหลักสูตรสาระแกนกลาง	3
2	ผู้บริหารมีการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี และมีการส่งเสริมครูและนักเรียนให้ได้รับการพัฒนา	3
3	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและนักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบด้านต่างๆ	3
4	ผู้บริหารจัดทำนโยบายและแผนพัฒนาโรงเรียน	3
5	ผู้บริหารบริหารงานได้ตามเป้าหมาย	3
6	ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด	3

จากตารางที่ 2 พบว่าค่าคะแนนสัมภาษณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่เขต 1 ดังนี้

ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเหมือนกันทั้ง 3 ท่าน ดังนี้ 1) ผู้บริหารมีการบริหารงานวิชาการที่ชัดเจนและเป็นไปตามหลักสูตรสาระแกนกลาง 2) ผู้บริหารมีการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี และมีการส่งเสริมครูและนักเรียนให้ได้รับการพัฒนา 3) ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและนักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบด้านต่างๆ 4) ผู้บริหารจัดทำนโยบายและแผนพัฒนาโรงเรียน 5) ผู้บริหารบริหารงานได้ตามเป้าหมาย 6) ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด

สรุปผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่เขต 1 พบว่า

1. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่เขต 1 โดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารงานตามหลักความโปร่งใส รองลงมา คือ ด้านการบริหารงานตามหลักความคุ้มค่า และต่ำสุด คือ ด้านการบริหารงานตามหลักนิติธรรม

2. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่เขต 1 มีแนวทาง ดังต่อไปนี้ 1) ผู้บริหารมีการบริหารงานวิชาการที่ชัดเจนและเป็นไปตามหลักสูตรสาระแกนกลาง 2) ผู้บริหารมีการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีและมีการส่งเสริมครูและนักเรียนให้ได้รับการพัฒนา 3) ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและนักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบด้านต่างๆ 4) ผู้บริหารจัดทำนโยบายและแผนพัฒนาโรงเรียน 5) ผู้บริหารบริหารงานได้ตามเป้าหมาย 6) ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด

อภิปรายผล

จากสรุปผลการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่เขต 1 พบว่าผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่เขต 1 โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เนื่องจาก ผู้บริหารมีการส่งเสริมและพัฒนาให้บุคลากรประพฤติปฏิบัติตามระเบียบวินัย ตามมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพ ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้

บุคลากรได้รับการพัฒนาวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างหลากหลายและเท่าเทียมกัน ผู้บริหารปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ให้กับนักเรียนและสังคมโดยการส่งเสริมให้บุคลากรและนักเรียนได้รับการพัฒนาด้านความรู้และวิชาชีพอย่างเป็นธรรม ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและนักเรียนตรวจสอบการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายโดยการแต่งตั้งบุคลากรให้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการงบประมาณให้ถูกต้องเป็นไปตามระเบียบทางราชการ ผู้บริหารสนับสนุนบุคลากรให้มีการปฏิบัติงานแบบมุ่งเน้นผลงานอย่างเป็นรูปธรรม ผู้บริหารส่งเสริมการจัดกิจกรรมผู้เรียนอย่างหลากหลายตามความถนัด ความสนใจ และเกิดประโยชน์กับผู้เรียนอย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของเสริม เกื้อสังข์ (2558, น. 62-75) เรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครตรัง พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของศักรินทร์ และลำเลิศ (2558, น. 143) เรื่อง การบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมาภิบาล ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลในจังหวัดสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็น ต่อการบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ บังอร จันกรม (2560, น.131-147) เรื่อง การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต1 ผลการวิจัยพบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของมีชัย โสกันท (2564, น. 93-110) เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษากับความผูกพันต่อสถานศึกษาของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาเลย เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 มีแนวทาง ดังต่อไปนี้ 1) ผู้บริหารมีการบริหารงานวิชาการที่ชัดเจนและเป็นไปตามหลักสูตรสาระแกนกลาง 2) ผู้บริหารมีการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีและมีการส่งเสริมครูและนักเรียนได้รับการพัฒนา 3) ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและนักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบด้านต่างๆ 4) ผู้บริหารจัดทำนโยบายและแผนพัฒนาโรงเรียน 5) ผู้บริหารบริหารงานได้ตามเป้าหมาย 6) ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน แนวทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 มีพหุแนวทาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของจารุวัฒน์ ทศนิจ (2565, น. 173) เรื่อง การดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงาน ประเมินคุณภาพภายใน ด้านการจัดทำแผนด้านการจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐาน การศึกษา ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการจัดระบบบริหาร และสารสนเทศ ด้านการจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และด้านการจัดให้มีการพัฒนา และสอดคล้องกับงานวิจัยของปรียาภัทร ราชรักษ์ (2565, น. 133) เรื่อง สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ทั้งภาพรวมและรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาที่มุ่งคุณภาพตาม มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา จัดระบบบริหารและ

สารสนเทศ จัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของมีชัย โสกันต์ (2564, น. 93-110) เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษากับความผูกพันต่อสถานศึกษาของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ความผูกพันต่อสถานศึกษาของข้าราชการครูโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนรายด้านความศรัทธา ด้านความจงรักภักดีอยู่ในระดับมาก และด้านความทุ่มเทอยู่ในระดับมากที่สุด ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับความผูกพันต่อสถานศึกษาของข้าราชการครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 การบริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ ปรับใช้ให้มีความเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาผู้บริหารควรควบคุม ดูแล ตกแต่งและซ่อมแซมอาคารสถานที่ให้อยู่ในสภาพการใช้งานได้อย่างสม่ำเสมอ

1.2 ควรมีการส่งเสริมให้บุคลากรทางการศึกษารวมถึงหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องได้มีความรู้ความเข้าใจ และการปฏิบัติตามกรอบของหลักธรรมาภิบาลในทุกๆ ด้าน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2 ควรศึกษาการพัฒนาารูปแบบบูรณาการในการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

รายการอ้างอิง

- กลอยใจ ชวนศรีไพบูลย์. (2558). **สุขภาพองค์การของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ขวัญใจ ป้อมพระเดช. (2556). **การศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี.** วิทยานิพนธ์ ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ชาญชัย อาจันสมภาร. (2560). **การบริหารการศึกษาและทรัพยากรทางการศึกษา.** กรุงเทพฯ: สถาบันเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการ.
- ทิพาวดีเมฆสวรรค์. (2558). **สามประสานในการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี.** นานา ทศนะว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี. นนทบุรี: สำนักคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- นงนุช สุริวงศ์. (2558). **การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์การกับประสิทธิผลของสถานศึกษาเอกชน ในจังหวัดพิจิตร.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สถาบันราชภัฏนครสวรรค์.
- พรณีแดงเครือ. (2559). **พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์เขต 1.** วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเพชรบุรี.
- อรัญญา สารโพธิ์. (2558). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา สถาบันราชภัฏอุดรธานี.
- อัจฉรา พวงสุภวิวัฒน์. (2557). **สุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา สถาบันราชภัฏนครปฐม.
- อานันท์ ปันยารชุน. (2556). **ธรรมาภิบาลในภาคธุรกิจ.** นานาทัศนะว่าด้วยการบริหารกิจการ บ้านเมืองและสังคมที่ดี. นนทบุรี:
- Ahmad, Aieman AL-OMARI. (2012). **Organizational Health at Jordanian Secondary Schools.** Faculty of Educational Sciences, Department of Educational Foundations and Administration. Zarga: Hashemite University, 85-101.
- Cronbach, Lee J.(1978). **Essentials of Psychological Testing, 3rded.** New York : Haper & Row Publisher.
- John W. Best. (1970). **Research in Education.** 3rded. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice Hall, Inc.
- Likert, Rensis. (1961). **New Patterns of Management.** New York : Mc-Geaw Hall Book Compang.